

STUDENTEN WEEKBLAD

6de JAARGANG.
No. 32.

REDACTEUREN: D. A. DE FREMERY, N. G. KAM,
H. T. KARSTEN, D. M. G. KOCH, J. L. A. LEDEBOER,
M. J. GRANPRÉ MOLIÈRE, J. H. TELDERS.

ZATERDAG
11 JUNI 1904.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen. Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Het volgende nummer van dit blad zal verschijnen na den uitslag der examens C.

De Varsity van 1904.

Laga verloren!

Gedurende de terugtocht naar Delft, te midden van de warboel van voetgangers, fietsen, rijtuigen en auto's, 's avonds op de Kurhaus-bar en later op de kroeg, steeds was er die bittere gedachte, het treurige resultaat van een anders voor Delft zoo vreugdevollen dag.

En 's nachts naar huis gaande, langs de grachtjes en de Oude Kerk, bij het vreemd opklinken der eigen voetstappen in de stilte, drongen de gebeurtenissen van den dag zich nog eens, maar nu duidelijker, nóg schrijnender, op den voorgrond.

We waren de laatste jaren ook zóó verwend!

We waren gewend aan de talrijke overwinningen onzer roeiers.

We hadden zoo vele malen na een wedstrijd het Laga-lied met ontbloot hoofd aangehoord en geestdriftig meegezongen.

Wel wisten we heel goed, dat Laga's kansen ditmaal zeer gering waren, maar we dachten aan verleden jaar en hoopten.

Helaas, het wonderbaarlijke gebeurde ditmaal niet, en... Laga verloor.

Wat een verschil met verleden jaar! Toen een tribune met een enthousiast publiek, dat, nauwelijks tot besef gekomen van het onverwachte en ongehoorde, dat het zoo-even aanschouwd had, slechts dit eene verlangen koesterden, de overwinnende ploeg weder te zien verschijnen om haar nog eens warm te kunnen toejuichen alvorens huiswaarts te keeren.

En nu..... de voor het overgrote deel Laga-gezinde toeschouwers, terneergeslagen door den nederlaag, de overwinnaars zwakjes toejuichende en daarna even op de Laga-ploeg wachtende om haar door een krachtig, hartelijk applaus te bedanken voor het prachtige stijlroeien, dat zij had laten zien en niet minder voor de toewijding en energie gedurende haar tiendaagsche training betoond.

* *

Al is ditmaal een ander met de overwinning gaan strijken, toch zijn de resultaten van dezen dag allesbehalve ongunstig geweest.

De oude vier is: beaten but not disgraced..... integendeel, al heeft zij het in snelheid tegen de zoo veel langer getrainde Nereiden moeten afleggen, wat stijl en volmaaktheid van 't roeien betreft was zij verre de meerdere.

En het resultaat is geweest, dat het oude kletspraatje, waarmée enkele tegenstanders de laatste jaren hun nederlagen trachtte goed te spreken — dat Laga geen vier kan roeien en alleen door de vele krachtmensen waarover het beschikt de acht steeds wint — voorloopig den kop is ingedrukt.

Beter dan er zelf iets over te zeggen, kan ik het volgende oordeel over onze vier aanhalen, dat van geheel onpartijdige zijde — door een der eerste roei-specialiteiten van ons land — in de Nederlandsche Sport van 8 Juni voorkomt:

„Wat het roeien betreft, dat men te zien kreeg, dit was „first-rate, maar — te dun gezaaid.

„In het hoofdnummer blonken de winners en de Laga „ploeg uit; de eersten gingen, zooals wij het konden uit „drukken, hard maar leelijk, de laatsten mooi maar lang- „zaam en dit geeft werkelijk goed de waarheid weer.

„Op het oog was de Delftsche ploeg alleraangenaamst, „keurig gelijk, zuiver in stijl roeiende, alles even netjes, „zooewel wat het waterwerk als de bewegingen binnenboord „betreft (moesten we aanmerkingen maken, dan zou het „zijn, dat de slag en de tweede boeg hun slag niet vol- „komen uitmaakten, doch zich iets optrokken), maar zij „scheen niet lang genoeg bijeengezeten te hebben om hare „race-capaciteiten te ontwikkelen.”

Het verschil tusschen de beide ploegen was werkelijk enorm: was het een genot het keurige roeien van Laga te zien, speciaal het werk binnenboord was bij de Nereus-ploeg allerleelijkst. Men vroeg zich af, hoe 't mogelijk is, dat een ploeg $\pm 2\frac{1}{2}$ maand oefent onder een goeden leidsman en na zoo'n slecht stijltje roeit; vooral de boeg roeide, of — beter gezegd — kurketrekkerde verschrikkelijk.

Dat de Laga-vier geen race-vier kon zijn is duidelijk als men in aanmerking neemt, dat toen zij 25 Mei — in dagen van de race — begon te oefenen, Breebaart in een geheel jaar niet geroeid had, Abendanon ± 20 dagen en Maas en Meertens ± 10 dagen uit training waren. Bovendien hadden drie er van juist een, altijd zeer afmattende, examen-tijd achter den rug en was er nog nooit meer dan 1800 Meter aan een stuk geroeid.

Toen de ploeg dan ook na de gemakkelijke overwinning op Tritons schijnploeg reeds flink vermoeid was, was 't duidelijk, dat de roeiers absoluut niet in conditie waren en na een 9000 Meter roeien, tegen Nereus niet de minste kans meer hadden.

Behalve aan roeiers en stuurman is hier in de eerste plaats een woord van dank op zijn plaats aan den onvermoeiden trainer A. P. Petrie, die nog altijd zijn krachten beschikbaar stelt om Laga een goed figuur te doen slaan tegenover de andere vereenigingen; het boven-aangehaalde oordeel uit de N. S. moet hem wel een groote voldoening geven.

* * *

Het scif-nummer viel jammerlijk in 't water. Tusschen Lagerwey en Pot van Nereus had een spannende strijd kunnen worden, daar de Nereus-skuller inderdaad zeer goed roeide.

Lagerwey, die door een paar slapeloze nachten bovendien reeds slecht in vorm was, had echter reeds in 't begin van den wedstrijd het ongeluk tegen een te ver in 't vaarwater liggende boot aan te voeren, waardoor hij ruim $1\frac{1}{2}$ lengte achter kwam. Toch hield hij vol en had hij de 7e minuut zijn tegenstander weer geheel ingehaald, maar werd toen plotseling door de warmte bevangen en bewusteloos naar de kleedkamer gedragen, waar hij dank zij de hulp van een paar aanstaande medici na eenigen tijd weer bijkwam. Het lijkt mij geen overbodigen maatregel als het bestuur van den N. S. R. B. in 't vervolg voor de aanwezigheid van een geneesheer zorgdraagt.

Gelukkig werd Lagerwey den volgenden dag na medisch onderzoek weer volkomen gezond bevonden en uitgemaakt dat het gebeurde niet aan oververmoeidheid te wijten was, zoodat hij Zaterdag 11 Juni weer op de Amstel-wedstrijden kan uitkomen en, naar we allen hopen, revanche nemen zal.

* * *

De eenige overwinning van beteekenis werd voor Laga door haar jonge acht behaald.

Ook hier kan ik niet nalaten weer iets uit de N. S. aan te halen:

„De jonge acht van Laga maakte een prettigen indruk, „d.w.z. in 't geheel niet dien van een jonge, doch veeleer „van een oude acht, ware het niet dat gewoonlijk het gewicht van Laga's achten een beetje hooger is.

„Het was een mooie, zuiver en gelijkroeiende ploeg, die, „zooals algemeen verwacht werd, van 't begin tot het einde „hare superioriteit toonde.”

Waarlijk de trainer Lagerwey, die den zwaren taak op zich had genomen deze jonge ploeg te coachen, heeft eer van zijn werk!

's Avonds werden de overwinnaars op de S. P. ingehaald, waarbij slechts de Senaat en het Lagabestuur ontbraken.

* * *

Ten slotte eenige opmerkingen van algemeenen aard.

In de eerste plaats over de lamme manier, waarop het meerendeel der politie-commissarissen telkenjare hun taak opvatten.

De bevoorrechtiging van enkele vriendjes om mee te mogen varen is wel onaangenaam maar toch zoo heel erg niet; onverantwoordelijk is het echter de bootjes zoo vol te propfen met uitverkoor'ne kennissen en kennisjes, dat de aandacht van den commissaris bijna geheel door hen in beslag wordt genomen en het gebeuren kan dat een paard aan een lijn, voor een Westlander, midden door het nauw-opgeengedrongen publiek voor de tribune komt en een sciffeur gedurende de race — al was 't dan ook een walk-over — stoppen moest omdat een aantal booten en schuiten in de baan liggen! Laten we hopen dat de regeling een volgend jaar beter is!

Een aantal Leidsche 1e-jaars hielden zich in opperste studenticositeit bezig met voorbijkomende race-ploegen op een stortvloed van platte scheldwoorden te onthalen. 't Wordt toch heusch tijd, dat dergelijke sujetten van een Varsity verwijderd worden.

De verslagen in de groote bladen leken weer naar niets; wanneer zullen de redacties toch eens besluiten hiervoor verslaggevers te zenden, die verstand van roeien hebben en niet klakkeloos de grootste onzin opschrijven? En nu zaten ze nog wel in rijtuigen!

J. B. H. COENEN.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN EN WETENSCHAP.

De Hypothese der Reïnkarnatie.

Bij het optreden van een nieuw denkbeeld, vooral wanneer het er een is van wijde strekking en van ingrijpend belang voor de menschheid, blijkt gewoonlijk dat het niet voor de eerste maal verschijnt, maar dat wij het moeten beschouwen als zich reeds eenmaal te hebben ontwikkeld in een vroeger tijdperk van de beschavingsgeschiedenis van ons ras. De geheele geschiedenis is dan ook op te vatten als een vrij regelmatige slingering tusschen uitersten, zoowel wat betreft oeconomische en staatkundige verhoudingen, als ideeën zich uitende in kunst, litteratuur, en religie. En zal ook iedere toestand of gedachte bij zijn nieuw optreden zich voordoen in een gewijzigden en meestal meer ontwikkelden vorm, zich aanpassende aan de veranderde omstandigheden, dit kan ons niet verhinderen de cycluswet te erkennen, die duidelijk de grondslag is der waargenomen verschijnselen. Bepalen wij ons alleen tot de opvolgende wisseling der gedachte-stroomingen, dan kan ten aanzien van een nieuw denkbeeld, dat blijkt te steunen op analoge in vroeger tijden, de vraag opgeworpen worden, of het een verschijnsel is van terugslag, en dus een achteruitgang, of dat de terugkeer op dit oogenblik volkomen regelmatig is, en dus een noodzakelijke factor van den vooruitgang.

Een beslissing kan ten slotte door een ieder slechts gevonden worden in zijn eigen persoonlijke meening, maar waar kan worden aangetoond, dat de geheele lijn van denken op een gegeven oogenblik in volkomen overeenstemming is met de terugkeer eener oude gedachte, daar wordt de waarschijnlijkheid grooter dat een zoodanige terugkeer niet een ziekelijk verschijnsel is maar wel degelijk een evolutionair moment.

De strooming van Oostersch denken die in den laatsten tijd zich in het Westen vertoont, en die reeds zijn heftige voorstanders en bestrijders heeft gevonden, kan gerekend worden de oplevering van een oud idee te zijn en daar doet zich dan de vraag voor, moeten wij die beweging opvatten als „een ziekelijk zich vastklemmen aan de afster-

vende ideologieën van een ten ondergang gedoemd ras,” of is hier ook een andere wijze van beschouwing geoorloofd?

En voornamelijk geldt dit ten opzichte van de hoofd-denkebeelden betrekking hebbende op de hypothese der reïnkarnatie en haar metgezel die der absolute rechtvaardigheid. Wanneer wij kunnen aantoonen dat de nieuwere denkebeelden der Westersche wetenschap, haar invloed doende gelden op de ontwikkeling der transcendentale ideeën, een zeer duidelijke en ongedwongen uitdrukking kunnen vinden in een opgetreden nieuwe gedachte dan zal het niet meer geoorloofd zijn deze als ziekelijk uitwas te beschouwen, maar zullen wij integendeel moeten erkennen dat zij in het kader van onzen tijd passen.

Zij die soms den invloed van omstandigheden en ontwikkeling op de bovenzinnelijke theorieën en geloofsartikelen in twijfel trekken behoeven slechts naast elkaar te stellen de Hemelvoorstellingen van een Indiaan, een Hindoe, een strenggeloovig katholiek, een modern Protestant en een Mohammedaan, tevens daarbij in het oog houdende dat op het gebied van het geloof de traditie een sterkere macht is dan overal anders. Bovendien bedenke men dat het niet voldoende is wanneer de meest hoogstaanden van een volk hun wetenschappelijk gezichtsveld hebben veranderd, om eenigen invloed te mogen verwachten op de heerschende ideologieën, en het doordringen van zulke begrippen kan zeer lang duren. Zijn ze echter eenmaal doorgedrongen, dan zullen in spijt van alle conservatisme de transcendentale voorstellingen dienovereenkomstig gewijzigd worden.

Vragen wij ons nu af welke de voornaamste vruchten zijn die de ontwikkeling van het exacte weten heeft gebracht, dan is het allereerste wat op den voorgrond treedt de wet van stof, van arbeidsvermogen, het „uit niets wordt niets”, in een woord de wet der causaliteit in haar uiterste consequentie. Er is heel wat te doen geweest, er is heel wat tijd en geld vermorst aan perpetuum mobile's en goudmakerij, voor de erkenning van dit groote beginsel werd verkregen, maar toen het dan ook eens verkregen was, bracht het een omwenteling teweeg op alle gebieden der wetenschap.

Het tweede groote beginsel dat nog voor verdere uitbreiding vatbaar is, is de wet der evolutie. Door dit werd het mogelijk den geheelen Kosmos te beschouwen als één werken, één streven in een voortdurend vorderenden vooruitgang tot hooger bestaanstoestanden. De evolutie verschijnt als noodzakelijke en consequente aanvulling van de wet van het behoud, leert deze „niets gaat verloren,” gene voegt er onmiddellijk aan toe: „en alles ontwikkelt zich in een geleidelijken vooruitgang tot grootscher mogelijkheden.

Dat denkebeelden zoo ingrijpend als deze niet zonder invloed zijn gebleven op den heerschenden gedachtengang is duidelijk, het bleek dan ook voor velen onmogelijk ze verstandelijk te erkennen zonder zich los te maken van de oude dogma's dier ethische richtingen, welke zich zoolang in de alleenheerschappij verheugd hadden. En de eerste uitwerking was een zich volkomen losmaken van alle geloofsartikelen, een al het oude omverwerpend materialisme, dat stormenderhand de wetenschappelijke wereld veroverde en haar het hoogste deed vinden in de pas aan de natuur ontworpen geheimen, die zoo bij uitstek geschikt schenen oude dogma's te vervangen. Niet tevreden het geloof te ontdoen van al die bijkomende aanhangsels die aanstoot moesten geven aan het meer gevorderde denken, gooide men alles overboord en zoo verdween met het oude Godsbegrip tegelijk de leer der onsterfelijkheid en die der persoonlijke rechtvaardigheid. Nu valt er over het bestaan der ziel niet te twisten, niemand heeft het nog algemeen kunnen bewijzen, maar aan den anderen kant is het ondanks alle moeite van Materialistische zijde evenmin gelukt het tegenovergestelde aan te toonen, zoodat het ten slotte aan ieders subjectieve meening blijft overgelaten wat hij wil aannemen of verwerpen.

Zoo hebben ook de vorderingen der wetenschap, hoewel zij eerst een verwerpen van het geloof aan de ziel ten gevolge hadden, niets kunnen bij brengen om zulk een verwerpen logisch te verdedigen, daar het zich ontwikkelende denken wel genoodzaakt wordt zijn transcendentale voorstellingen te wijzigen, maar ze daarom nog niet geheel behoeft te verwerpen.

Integendeel, het zal zeer zeker mogelijk zijn door wijziging onzer bovenzinnelijke denkebeelden deze in volkomen overeenstemming te brengen met den stand onzer huidige natuurbeschouwing, en de gelegenheid hiertoe wordt ons juist geboden door de theorieën van reïnkarnatie en per-

soonlijke rechtvaardigheid, die als aangewezen schijnen geloof en weten hier in het westen weer te vereenigen.

Vergelijken wij de beschouwing van een ziel die plotseling geboren wordt, een kort aardleven met betrekkelijk weinig ondervinding doormaakt om daarna eeuwige belooning of straf te gaan inoogsten, met die van het zich langzaam tot ik-wezenlijke bewustzijn ontwikkelend leven, dat leven, dat door talrijke stoffelijke vormen zijn ondervinding uitbreidt door deze voortdurend evolueert, dan moet het ons opvallen dat het een volkomen consequente doorvoering is op hooger bestaansgebieden van de wet der evolutie, die wij in de stoffelijke wereld hebben leeren afleiden.

De leer die zegt, dat ieder entiteit in dit leven de bestaanstoestanden scheidt van een volgend, dat iedere daad hoe klein ook vroeg of laat hare gevolgen teweegbrengt voor den dader, is niet alleen de noodzakelijke aanvulling van reïnkarnatie, maar tevens de zuivere consequentie van het behoud van stof en arbeidsvermogen.

Waar dus dergelijke denkbeelden optreden daar wachte men zich voor een al te haastige veroordeeling als ziekelijke achteruitgang, daar iets dat zoo volkomen aansluit bij de natuurbeschouwing van onzen tijd zeker niet met dien naam mag genoemd worden. Zooals reeds gezegd de bovenzinnelijke voorstellingen van den mensch zijn ten nauwste verbonden aan zijn wetenschappelijk standpunt, en waar de oudere systemen met een volmaakt onbegrijpelijken en zelfs willekeurig schijnenden God er met hunne zonderlinge uitmeting van eeuwige straffen en belooningen de oorzaak werd van de scheiding tusschen geloof en weten, daar is het misschien mogelijk dat een beschouwing die verschillende aanrakingspunten met dit weten vertoont aan deze betreuwenswaardige scheiding een einde mag maken, zeker tot voordeel van beide partijen en tot bevordering van den vooruitgang der menschheid.

FOLRAX.

Naar aanleiding van de Belgische verkiezingen.

(Vervolg).

Wij zijn er zoo aan gewend, dat de Socialistische partijen steeds zegevierend en versterkt uit elken verkiezingsstrijd te voorschijn treden, dat het des te meer opvalt, wanneer dit eens niet het geval is. En ontegenzeggelijk wijzen de cijfers uit België, eerst twee jaar geleden, en nu weer dit maal op een stilstand in de beweging. De partij schijnt tijdelijk haar „Werbekraft” te hebben verloren. Twee jaar geleden kon men dit met veel recht aan de naweeën van de Algemeene werkstaking toeschrijven, en hoewel die ook heden nog niet geheel overwonnen schijnen te zijn, moeten we thans stellig naar andere oorzaken zoeken. En deze zijn velerlei. Vooreerst doet de oplevering van het liberalisme afbreuk aan het socialistisch stemmencijfer. In vroegere jaren, als de liberalen bijna even reactionair deden als de clericalen, stemden alle overtuigde democraten socialistisch: nu doen zij dat niet meer. Want onder den invloed van de politieke atmosfeer in Frankrijk en ook, omdat zij gingen inzien, dat zij ten doode gedoemd waren, indien bij de conservatieve houding volhard werd, hebben de Belgische liberalen een zeer geprononceerde zwenking gemaakt naar den democratischen kant. „Tegen de stelselmatige volksverdomming en het meervoudig kiesrecht”, die beide machtige steunpilaren van de clericale heerschappij is ook hun leuze. En deze hernieuwing der beginselen heeft blijkbaar ook den moed der liberalen wederom aangewakkerd: voor 't eerst sinds vele jaren hebben zij wederom krachtige propaganda gemaakt bij de verkiezingen. Of zij hunne beloften zullen nakomen moet de tijd leeren. Op dit punt hebben de liberalen ons reeds meer dan eens teleurgesteld. Maar de voornaamste redenen van den stilstand van het socialisme (althans van zijn groei in de breedte) is te zoeken in een ernstige innerlijke crisis, die de partij tegenwoordig doormaakt, een crisis evenwel — hetzij dadelijk gezegd — waaruit zij ongetwijfeld krachtiger en hechter zal te voorschijn komen.

De Belgische Arbeidersbeweging in de tachtiger jaren — evenals de Nederlandsche — was hoofdzakelijk het gevolg van den ellendigen toestand der volksmassa's en de daaruit voortvloeiende ontevredenheid. Men sloot zich bij de socialistischen aan uit een geest van verzet tegen het bestaande, en deze geest was zoo algemeen onder de proletariërs, dat de beweging enorm snel in omvang, in breedte

won. Niet evenredig in diepte: helder inzicht in 't wezen onzer samenleving, vaste organisatie ontbraken. En tevens misten de arbeiders de wapens om den klassenstrijd te strijden: het kiesrecht was zeer beperkt, en de vakbeweging werd door hinderlijke wetsartikelen in haar vlucht gekortwiek. Dat is mede een der redenen, waarom de arbeiders in België zich meer dan elders op de coöperatie hebben toegelegd, en deze tot voorbeeld is geworden voor de geheele wereld. Men moet de Belgische coöperatie's, de volkshuizen hebben bezocht om ten volle te kunnen beseffen, welk een bewonderenswaardig stuk cultuurwerk zij vertegenwoordigen. Zeker hebben deze volkshuizen, vooral de „Vooruit” te Gent en de „Maison du Peuple” te Brussel, doordien zij krachtige duurzame centra van arbeidersbeweging, proletarische vestingen vormden, de Belgische beweging voor een ineensstorten behoed, zooals de „oude” beweging in Nederland in 't begin der negentiger jaren ineengestort is. Evenals hier streden de Belgische arbeiders hardnekkig om 't algemeen kiesrecht.

Maar hier te lande had de beweging geen kracht genoeg om den strijd vol te houden, toen het succes niet dadelijk volgde: men ging het kiesrecht, dat onbereikbaar scheen, minachten, de beweging verliep in anarchistische phraseologie en toen de kieswet Tak aan de orde was, interesseerden de arbeiders er zich niet voor. Niet zoo in België. Door een uiterste krachtsinspanning: een algemeene werkstaking gelukte het in 1893 het algemeen kiesrecht, zij 't ook verknoeid, te veroveren.

Dat de Belgen de kracht tot volhouden gehad hebben, danken zij vooral aan drie omstandigheden:

1° aan de oeconomische gesteldheid van het land, de hooge kapitalistische ontwikkeling, die de arbeiders veel vatbaarder maakte voor de socialistische propagande.

2° aan de coöperaties, die verhinderden dat bij tijdelijken tegenspoed de arbeiders tot blijvende apathie vervielen, doordien zij hun stoffelijke en geestelijke belangen — ook de oogeblikkelijke — duurzaam aan de beweging verbonden.

3° aan de voortreffelijke leiding van Edmond van Beveren, Eduard Anseele, Jean Volders, Louis Bertrand en zoovele andere kloeke en wakkere mannen.

Natuurlijk waren de verwachtingen hoog gespannen bij de komende verkiezingen, maar de uitslag overtrof verre, wat de grootste optimisten hadden durven hopen. In eens werden 25 socialisten gekozen en meer dan 300.000 stemmen op de candidaten der arbeiderspartij uitgebracht. Plotseling stonden de Belgen in de voorste rijen der Europeesche arbeidersbeweging. Die schitterende zege, hoe zeer wij ook moeten juichen om de propagandistische kracht, die ervan uitging, heeft toch een groot nadeel met zich gebracht: overschatting van eigen kracht. De stoutmoedigsten gingen hopen op een spoedige overwinning der arbeidersklasse: de fout, waaraan al onze jonge, snelgroeiende partijen hebben gelaboreerd. Men vergat, dat nog een enorme organiseerende, en — vooral in België — opvoedende arbeid noodig was, voordat van zoiets sprake kon zijn.¹⁾

Het meervoudig kiesrecht bleek de positie der clericalen eer te versterken, dan te verzwakken en de arbeiders begrepen, dat, om de politieke macht te verwerven zij het zuivere, enkelvoudige A. K. behoeften. Een ijverige propagande werd gevoerd, en toen alle andere middelen faalden, trachtte men het in 1902 door middel van de algemeene werkstaking van de regeering af te dwingen. Dat was een wanhoopsdaad. Niettegenstaande meer dan 300.000 arbeiders het werk neerlegden, niettegenstaande vele liberale werkgevers met de beweging sympatiseerden, week de regeering geen duimbreed, maar ging integendeel de arbeiders met geweld te keer. De algemeene werkstaking, die in 1893 de regeering overrompeld had, mislukte volkomen.

De nederlaag was volledig: de ontmoediging schier algemeen, en des te grooter, omdat de verwachtingen zoo hoog gespannen waren.

Zoo ontstond in de Belgische partij de crisis, die zij heden doormaakt: een crisis, het gevolg van te snellen groei en te weinig diepte.

Maar aan den anderen kant heeft de beweging in de coöperaties zulk een degelijken kern, dat deze crisis zich beperkt tot een tijdelijken stilstand in den groei, en van een ineensstorten als in Nederland in 1894 geen sprake is. Een verlies van 7000 stemmen op 500.000 beteekent niets. Nog altijd zijn 28 socialistischen in 't parlement en 300 in de

¹⁾ Wat allerminst wil zeggen, dat men dezen arbeid verwaarloosde.

verschillende gemeenteraden. Een nieuwe, krachtige propaganda zal begonnen worden, een die dieper gaat dan de vorige, die werkelijk van de arbeiders socialistisch maakt.

Uit de Belgische gebeurtenissen en verschijnselen gedurende de laatste jaren zien we nog eens duidelijk dat de arbeiders er met klassebewustzijn alleen niet komen. Ontwikkeling en organisatie zijn even onontbeerlijk voor duurzame resultaten. Maar om in België den arbeiders de ontwikkeling deelachtig te doen worden zijn twee dingen noodzakelijk: 1° vermindering van den schrikkelijken langen arbeidsduur en in 't algemeen verhooging van den levensstandaard. Het is derhalve niet onwaarschijnlijk, dat het zwaartepunt der beweging in de komende jaren meer naar 't gebied der vakbeweging zal worden verplaatst.

Even noodzakelijk is grondige verbetering van het onderwijs. Vooral in Vlaanderen stuit de socialistische propaganda op schier onoverkomelijke hinderpalen door de domheid der bevolking. We kunnen ons er in Nederland geen begrip van maken, dat b.v. 't verspreiden van geschriften in sommige streken geen of weinig resultaat heeft . . . omdat een groot deel der bevolking ze niet of slechts moeielijk lezen kan!

Daarom moet de leuze der Belgische partijgenooten tegenwoordig zijn: tegen 't clericalisme. Er zijn wel elementen, die van deze leuze verwatering der partij vreezen, maar de meerderheid gelukkig niet en een heuchelrijk feit is 't, dat de z.g. „opportunisten” de overwinning hebben behaald en dat besloten is een eventueele liberale regeering te steunen, wanneer deze algemeen kiesrecht en verbetering van 't onderwijs op haar program heeft staan, zonder dat de socialisten evenwel zelve, zooals indertijd in Frankrijk, op deelname aan de regeering aanspraak zullen maken.

Wij sociaal-democraten kunnen gerust zijn. De Belgische beweging zal haar schoone en zware taak schitterend vervullen.

L. Q.

BOEKBESPREKING.

HANDLEIDING TOT DE KENNIS VAN HET SPIRITISME

DOOR

H. N. DE FREMERY.

Uitgever C. A. J. VAN DISHOECK, BUSSUM.

There are many things between Heaven and Earth which our philosophy never dreamt of.

We leven tegenwoordig hier in een vreemde tijd. Nadat aan 't eind van de 18de eeuw in den tijd van de Fransche Revolutie de menschenlijke Rede in een soort van cultus vereerd werd, bevredigde deze leer toch de menschenheid niet, ofschoon een groote invloed van haar uitging door haar kritische eigenschappen. Dit gaf, toen tezamen met de groote vlucht die de natuurwetenschappen namen, in het begin van de negentiende eeuw, aanleiding, tot de veronderstelling dat wetenschap en geloof niet meer konden samengaan. De ontdekking van de mechanische warmte-theorie, die weldra gegeneraliseerd werd in de wet van het behoud van arbeidsvermogen, deed ten zeerste de vooruitstrevenden hopen, dat zij spoedig in staat zouden zijn om alles mechanisch-wiskundig te kunnen verklaren. En de moderne schrift-kritiek schokte menigeen in zijn geloof aan de Bijbel als openbaring.

Toen kwam als gevolg van deze toestand de materialistische leer, gepredikt o.a. door Büchner in zijn „Kracht en Stof.” En die leer sloeg in, dat was te voorzien, want 't was zuiver een uitspruitel van de toen heerschende tijdgeest; en hoewel 't oorspronkelijk in 't geheel zoo niet bedoeld was, werd deze leer voor vele dweepers een soort van evangelie. Maar deze leer, zoo geheel zonder geloof, en vooral pertinent ontkennende een voortbestaan na de dood was ook voor velen te eng en zoo weinig verheffend; dat was geen leer waaruit martelaren zouden voortkomen. Daarbij, vele feiten die men later leerde kennen, of waarmee in het materialisme geen rekening gehouden was, deden vermoeden dat de mechanische verklaring van al hetgeen men waarneemt, wel niet zoo vlot van stapel zou loopen, als indertijd algemeen verwacht werd.

Eigenaardig is het op te merken, hoe, ter zelfder tijd ongeveer, dat het rationalisme zijn triomfen vierde, in Frankrijk daar ook voornamelijk de grondslagen gelegd zijn voor die twee wetenschappen, Magnetisme en Hypnotisme die in nauw verband zouden staan met het Spiritisme, dat later door de rationalisten, niet passende in

hun kader van denken, voor onmogelijk en voor bedrog werd uitgemaakt.

Ook in dien tijd werd het magnetisme eerst verketterd, doch was het spoedig aan het Fransche hof een modezaak geworden, evenals het Spiritisme tegenwoordig aan de orde van den dag is. Men mag nu hierover denken zooals men wil, en het verkeerd, verderfelijk en belachelijk vinden dat er geloof geslagen wordt aan bovennatuurlijke verschijnselen een feit is het dat er tegenwoordig een groote schare van menschen zijn, die zich afwenden van de h. i. koude materialistische leer, doch ook geen vrede kunnen vinden met het moderne of orthodoxe Christendom, en die vonden, wat zij voelden dat er zijn moest, in het Spiritualisme en de Theosophie. (Neo-Buddhisten en vele geheimzinnige secten in Frankrijk). Het Spiritisme heeft daar, doordat het een wetenschap was, en de feiten ervan kritisch onderzoek gedoogden, veel toe bijgedragen.

De tijd is nu ongeveer voorbij, waarin de zoogenaamd ontwikkelde en verlichte menschen met medelijden neerzagen op de onnoozelen overspannenen en verdoelden die aan „spoken” geloofden, en meenden dat er geesten bestonden en dat deden omdat immers de wetenschap uitgemaakt had, dat dergelijke dingen niet bestaan konden. Maar in naam der wetenschap zijn reeds zoovele zaken voor onmogelijk verklaard, dat het Spiritisme zich er niets ongerust over behoefde te maken; de feiten hebben dan ook aangetoond dat die apostelen der wetenschap hun standpunt overschat hebben; en het Spiritisme is door menigeen niettegenstaande vele verstokte tegenstanders, in de rij der wetenschappen opgenomen.

Het voorwoord dat de grijze letterkundige H. J. Schimmel toevoegde aan de Nederlandsche vertaling van „Shadowland” van E. d'Espérance, getuigt hoe deze schrijver zich nog den tijd herinnert, waarin men om beschaafd en ontwikkeld te zijn, allerm minst mocht gelooven aan zoo iets als spoken of geesten: „Ik zie uw straks nog vriendelijk gelaat een andere uitdrukking aannemen; die uitdrukking spelt wellicht eenige wrevel, daar ge u bewust zijt tot het groote getal „verlichten” en „fijnbeschaafden” te behooren dat, juist ten gevolge van die verlichting en beschaving, zich met „sproken” noch „spoken” afgeeft. Dat deed ik voor veertig jaar óók niet, en om dezelfde reden.” Doch zoowel fijne beschaving als wetenschap moeten zich neerleggen bij hetgeen de feiten bewijzen en leeren, en zoo gebeurde het dat ook langzamerhand Schimmel van ongeloovige een overtuigd spiritist werd. En hij is geen uitzondering, vele groote mannen en bekende geleerden zijn meegeraan: „Indien gij geneigd zijt om mij, persoonlijk, de schouders op te halen als om een oud geworden, in zijn tweede kindsheid vervallend man, herinner u dan, welk een breede schare van geleerden er is om met mij te getuigen: Kant, Fichte, Schopenhauer, du Prel, Zöllner, de astronoom, Weber, de mathematicus, Fechner, de physioloog, Alfred Russel Wallace, vriend en medearbeider van Darwin, Sir William Crookes de tegenwoordige voorzitter van het hoogste wetenschappelijk instituut in Engeland, Lombroso, allen vorsten op het gebied van onderzoek en critiek, allen priesters in den tempel der positieve wetenschap”. Camille Flammarion, directeur der Parijsche sterrewacht zou men hier nog bij kunnen noemen evenals nog vele anderen.

Men ziet hierin een krachtig argument: juist zoovele mannen van wetenschap, die willen onderzoeken en zich er niet maar met een medelijdend schouderophalen van afmaken, zijn overtuigd spiritist geworden, nadat zij de feiten grondig onderzocht hadden. Spiritisten treft men tegenwoordig over de geheele wereld aan, en zij, met hun wel gecontroleerde feiten, leveren het bewijs, dat die zaken niet behooren tot hallucinaties van zenuwachtige overspannen dames.

De „Handleiding tot de kennis van het Spiritisme” is verdeeld in een achttal hoofdstukken, waarin de voornaamste spiritistische verschijnselen behandeld worden. Het boek beschouwt en verklaart zooveel mogelijk alleen de spiritistische feiten, en heeft volgens de schrijver voornamelijk die gebeurtenissen opgenomen, welke bewijsmateriaal konden leveren voor 's menschen zelfbewust, individueel voortbestaan na den stoffelijke dood en de mogelijkheid om alsdan in bijzondere omstandigheden met de op aarde achtergeblevenen in gemeenschap te treden. Op de vraag, hoe dat leven zijn zal, kan men uit den aard der zaak geen antwoord met wetenschappelijke zekerheid geven, daar de mededeelingen daarover niet anders dan subjectieve meeningen zijn.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van ZATERDAG 11 JUNI 1904.

Het eerste hoofdstuk handelt over de beperktheid van onze zintuigen en eindigt met de volgende woorden, die menigeen had hij ze overdacht, voor overijde uitspraken, waar nu de wereld om licht, zouden hebben behoord:

„Hoe zal men uitmaken, wat al dan niet mogelijk is? Kennen wij alle natuurwetten? Is het onderzoek der natuur uitgeput? Zijn alle krachten die in haar werken, ons geopenbaard? Een enkele blik op de onbekende termen van de reeks der trillingssnelheden is voldoende om ons in groote bescheidenheid te brengen tot de erkenning van onze onwetendheid. Begeerig moeten wij elke openbaring van nieuwe krachten ontleden, met terzijde stelling van vooropgestelde meeningen en gedachtig, dat alles mogelijk is, wat geen logische tegenspraak behelst.”

Het 2e Hoofdstuk handelt over „waarnemingsvermogen in den slaaptoestand.” Menigeen van ons zal reeds opgemerkt hebben, hoe vreemd dikwijls het bewustzijn in de slaaptoestand is; zoo geheel verschillend van het gewone; dat vaak gedachten op de vreemdste manier dooreen gehaspeld worden; en op andere gelegenheden krijgt men soms indrukken of ziet men dingen die later geheel waar blijken te zijn. Droomen zijn niet zoo zinledig, als men altijd wil doen voorkomen. Wel kan het dagbewustzijn zijn invloed doen gelden op de droomfantasie, en de droomen van menigeen zijn niet meer als fantastische mengelingen van vroeger verkregen indrukken; maar vele malen gaan de droomen buiten de grenzen van onze gewone zintuigen. In den slaap verbreken wij de wanden, waarmede een ruimte voor het wakend bewustzijn is afgesloten, en de wanden van de kamer zijn dan geen beletsels meer om een juiste indruk te krijgen van wat zich daarbuiten bevindt; ons waarnemingsvermogen is derhalve niet tot ons gewone bewustzijn bepaald.

Jammer vind ik het, dat de schrijver bij dit hoofdstuk geen gebruik heeft gemaakt van het theosofische werkje „Dreams” van Leadbeater; daarin wordt veel omtrent de droomindrukken verklaard en worden verschillende beschouwingen gegeven, waar met vrucht gebruik van gemaakt had kunnen worden.

De verschijnselen van de slaaptoestand doen ons zien dat er nog een ander bewustzijn is, als dat wat men overdag heeft en hoe dieper de slaaptoestand is des te onafhankelijker wordt men van de zintuigen die overdag werk doen. En gaat de slaap over tot de diepte van de magnetische, hypnotische of somnabule slaap, zoo stijgt dikwijls het waarnemingsvermogen van het dan werkende bewustzijn en het kan dan de graad van helderzindheid bereiken. Sommigen beschikken ook bij wakend bewustzijn over deze metaphysische vermogens. Deze uit zich in den regel niet daar zij voor de aarde niet de geeigende gemeenschapsmiddelen zijn, en door de veel sterker indrukken der voor deze sfeer pasklaar gemaakte zintuigen overstemd worden. Het is er mee als met de sterren aan den hemel, zij zijn er bij dag even goed als 's nachts, maar de zon belet ons, ze voortdurend waar te nemen. Eerst tegen den avond komen er enkele te voorschijn, en hun aantal wassen zij schitteren meer en meer, naarmate de zon dieper onder de kim verzonken is. Voorbeelden van helderzindheid vindt men vele aangehaald in dat boek, en vindt men ook in vele werken omtrent magnetisme en hypnotisme.

Het hoofdstuk „Gedachten overdracht” behandelt het vermogen van den eenen mensch om een waarneembaren zinsindruk te verwekken (t zij bewust of onbewust) bij of te ontvangen van een ander mensch langs anderen weg, dan de erkende zintuigelijke kanalen; een groote reeks van feiten wordt hierbij opgenoemd. Het volgende feit is een van de vele telepathische verschijnselen die hier genoemd worden:

„Op zekeren dag cricket spelende, liep Dr. Bowstead een bal na die hij gemist had en naar een heg gerold was. Bij de heg gekomen zag hij zijn halfbroeder daar achter staan, in jagerscostuum en met een geweer onder den arm. De verschijning glimlachte wuifde met de hand en verdween. Later bleek, dat op dat tijdstip zijn halfbroeder gestorven was. Dr. Bowstead wist dat hij nu het laatste stadium van tering verkeerde en kon zich dus moeilijk verbeelden dat hij nog eens op de jacht zou gaan. Wat was echter geschied? Denzelfden ochtend had zijn halfbroeder verklaard, zich zooveel beter te voelen, dat hij meende weer eens te kunnen gaan jagen. Hij had zich daarop gekleed en terwijl hij zijn geweer opnam, had hij aan zijn vader het verlangen te kennen gegeven, zijn halfbroeder Dr. Bowstead, weer eens te zien. Maar zijn vader had geantwoord

dat de afstand en de reiskosten te groot waren, waarop hij driftig geworden was en verklaard had, zijn halfbroeder weder te zullen zien in spijt van hun allen, want dat uitgaven en afstanden hem niet schelen konden. Plotseling werd hij door een bloedspuwing overvallen en hij stierf, gekleed in jagtcostuum en met zijn geweer onder den arm, zooals hij aan Dr. Bowstead verschenen was.

Ook in het hoofdstuk „Dubbelgangers” spijt het mij weer, dat geen gebruik gemaakt is van theosofische hypothesen. In „het Od en zijn werkingen”, leeren we de krachten kennen die bij de spiritistische verschijnselen zoo'n groote rol spelen. Die kracht, door van Reichenbach Od (afgeleid van Wodan, de alles doordringende) genoemd, moet men beschouwen als de veroorzaker van vele verschijnselen. Deze kracht doordringt alles en straalt uit van sommige voorwerpen als magneten en kristallen en uit 's menschen lichaam en kan als „odlich” door sensitieven waargenomen worden, zelfs gefotografeerd worden, zooals blijkt uit reproducties van fotografien van de vingertoppen door den schrijver zelf genomen. Zeer vele interessante proeven en feiten worden verder in dit hoofdstuk vermeld, als de onderzoekingen van Crookes e. a., met reproducties van fotografien enz. Dit is wel een van de belangrijkste hoofdstukken van het werk. Heeft men in het od een kracht te zien, die of intelligent is, of door intelligente wezens geleid wordt. In de gevallen van automatisch schrift moet men, ten minste bij die gevallen, die vrij zijn van de mogelijkheid van een soort zelfsuggestie, wel aannemen het bestaan van een soort wezens, die dat leiden. Vele mededeelingen zijn door de mediums door middel van automatisch schrift verkregen. Zelfs zuigelingen hebben dergelijk schrift geleverd; en dikwijls waren die mededeelingen van dien aard, dat zij verre boven het verstand en bevattingvermogen van het medium gingen. De hand schijnt dan bewogen te worden door een buiten haar intelligentie liggende oorzaak, die zelf intelligent is, en dan veelal de geest van een of andere afgestorvene zegt of bewijst te zijn. De volgende mededeeling bijv. moeten afkomstig zijn van een buiten het medium staand intellect:

„Generaal A. W. Drayson kreeg verschillende mededeelingen van een geest die vroeger op aarde sterrekundige geweest was. Zoo werd hem in 1859 gezegd, dat de planeet Mars twee wachters had, die geen mensch nog ooit gezien had en dat hij ze onder gunstige omstandigheden zou kunnen ontdekken. Hij nam de eerste de beste gelegenheid waar om ze om te zoeken en slaagde er niet in om ze vinden. Hij sprak er met eenige zijner vrienden over, en zij kwamen overeen er over te zwijgen, daar zij geen bewijs voor de juistheid ervan hadden en zij eenvoudig uitgelachen zouden worden indien zij iets beweerden waarvoor geen bewijs voorhanden was. Achtien jaar, nadat hem het bestaan van deze wachters gezegd was, worden zij ontdekt nl. te Washington in 1877”.

Geheele boekwerken heeft men met behulp van het automatisch schrift van mediums verkregen, waaronder vele van hooge waarde en dat al heeft het bewijs geleverd, dat voor den mensch een zelfbewust individu voortbestaan na den stoffelijken dood is weggelegd en dat het alsdan mogelijk is onder bijzondere omstandigheden, met de op aarde achtergeblevene in gemeenschap te treden.

Het hoofdstuk Materialisaties is eveneens bijzonder interessant, daar het een reeks van geconstateerde feiten bevat omtrent materialisaties van geesten, met reproducties van fotografien enz.

Het Spiritisme blijkt dus te zijn een waarheid, waarmee wij, onwetende, zorgeloze en in duisternis-zoekende menschen, rekening moeten houden, of wij het prettig vinden of niet. Dat ten slotte ook deze vermeerdering van kennis ons niet zal helpen, afdoend door te dringen in de geheimzinnigheden der wereld die ons omringt, spreekt van zelf. De deur der eeuwigheid staat voor ons menschen niet meer dan een kier open, en, hoe we ook trachten met onze kortzichtige oogen verder door te kijken, wij zijn nu eenmaal niet gemaakt op het verdragen van meer dan een heel zwakken lichtstraal, die ons in haar schemerlicht iets van de geheimzinnigheden verraadt. Wij worden erdoor ingewijd in het bestaan van nooit gedachte wonderen en geheimen die ons misschien aan de overzijde een weinig meer zullen worden opgeklaard.

Menigeen zal door het lezen van dit werk terugkomen van al de vreemde begrippen die er omtrent het Spiritisme heerschen, en de groote hoeveelheid feiten die er in mede-

gedeeld zijn, zal aan velen doen zien, dat een spiritist niet is, iemand die hallucinaties heeft in een toestand van zenuwoverspanning, of behoort tot de menschen die na de thee voor hun plezier de tafeldans gaan doen. Door de duidelijke en logische betoogtrant zal dit boek zeer zeker door de velen, die er in ons land zijn, die iets meer van 't Spiritisme willen weten, gretig ontvangen worden, daar het de eenige handleiding is in het Hollandsch die daarover verschenen is.

Alleen is het jammer, zoals reeds meer gezegd, dat de schrijver, zooals de meeste spiristen, geen gebruik maakt van Theosofische bronnen.

DE F.

Kerk en Maatschappij.

door J. E. W. Duys. Uitgave G. P. Tierie, Amsterdam.

Het genoegen, dat het lezen van dit boek me verschafte, was niet in allen deele onvermengd. De schrijver geeft blijk van een enorme belezenheid, en het materiaal, dat hij ons voorziet, laat wat omvangrijkheid betreft, niets te wenschen over. Maar wèl de wijze van bewerken van deze toch zoo kostbare en kostelijke verzameling gegevens.

In zijne Inleiding vertelt de schrijver, dat wie dit boek ter hand neemt, in de meening, daarin een historisch-materialistische verklaring van het ontstaan der godsdiensten en de machtontwikkeling der kerk te zullen vinden, zich bedrogen zal zien. Dit doet ons reeds een weinig bedenkelijk kijken. De tijden, waarin Carlyles „Heroes and Heroewarship” uitdrukking gaf aan het algemeen gevoelen omtrent maatschappelijke verhoudingen en de drijfveeren tot wereldberoerende gebeurtenissen, liggen al lang achter ons. Na Carlyle is Marx gekomen en hem danken we een inzicht in de samenleving, dat thans meer en meer veldwinnende is; en ook niet-socialistische denkers ontkomen niet aan de logica der feiten, al gaan ze niet verder — en behoeven ze trouwens niet verder te gaan — dan het denkbeeld van een verband tusschen productieverhoudingen en ideologie. De machtontwikkeling der Kerk nu op een andere wijze te willen verklaren, is eene gewaagde onderneming, en de uitvoering niet ieders werk. Hoe scherp gedacht de kritisch-polemische studie van den heer Duys dan ook moge zijn, eene bewerking van de uitgebreide stof als die van Henriette Roland Holst's „Kapitaal en Arbeid in Nederland” had ik toch liever gezien. In dit boekje van onze voorgangster wordt een proeve geleverd van duidelijk maken van de economische ontwikkeling in ons land, in welks schaduw het hier besproken werk niet kan staan.

Behalve dit is er echter nog iets, dat me in dit werk, dat het eerste omvangrijk is, dat in onze taal van sociaal-democratisch standpunt over de kwestie-Kerk en Maatschappij is geschreven, hindert. Het is het totaal gebrek aan piëteit voor de meening van zijne hier bestreden tegenstanders, dat de schrijver aan den dag legt. Het boek laat zich beter denken, te zijn geschreven door een Belg, in wiens vaderland de strijd tusschen socialisme en clericalisme een veel meer heftig en persoonlijk karakter draagt, dan hier te lande, dan door een Hollander. De namen van kerkvaders ontmoet men niet zonder daaraan vastgeknoopte beschouwingen die ons leeren, dat het haten van al wat Katholiek is tot de door den schrijver niet het minst geliefkoosde bezigheden behoort. De adem van dien haat waait door het heele werk. Zelfs Thomas van Aquino ontkomt niet aan des schrijvers depreciatie. En dat in een tijd, waarin pamfletten als „De Papenspiegel” en werken van dergelijk inferieur gehalte geen opgang meer kunnen maken, tenzij bij op schandaal belusten, die het minder om waarheid, dan om piquante lectuur te doen is! Van een sociaal-democraat hadden we, ook indien zijne opinie omtrent de Katholieken gerechtvaardigd mocht heeten, in een ernstig-bedoelde studie waardiger werk verwacht, zonder hatelijke tusschenzinnetsjes en uitroepen, die den goeden indruk van het geheel niet verhoogen, en noch als grap, noch als versterking der argumenten ook maar de minste waarde bezitten.

Het is te betreuren, dat het den blijkbaar veelbelezen schrijver niet is mogen gelukken, werk te leveren, dat beantwoordt aan de eischen, die men tegenwoordig aan een studie over het door hem behandelde onderwerp mag stellen. Het is met den besten wil niet mogelijk, hierin meer te zien, dan een aanloop voor een volgend, degelijker.

M. K.

Minerva. Het artikel Een herziene uitgaaf die herziening behoeft, van J. J. v. Bolhuis, wordt vervolgd en geëindigd. Het behandelt de „Geschiedenis der Noord-Nederl. Letteren in de XIXe Eeuw door Dr. Jan ten Brink, bijgewerkt door Taco H. de Beer.” Er wordt niet veel goeds van verteld: de beide schrijvers behooren tot een vroegere generatie die de nieuwe litteratuur niet naar waarde schatten kan; het oordeel over de lateren is dan ook, hoewel meerendeels gunstig, dikwijls onjuist van verhoudingen. Bovendien blijkt Taco de Beer ook als schrijver niet voor zijn taak geschikt te zijn.

Proeve van systematizeering der Muzikale Compositieleer door P. Spaan. Schrijver meent dat de compositieleer lijdende is aan gebrek aan systematische behandeling, en doet, tot staving, aan 't slot eenige aanhalingen van bekende auteurs op dit gebied. Hij geeft nu een naar mij lijkt wel interessante proeve van een systeem, waarin alle onderdeelen zuiver aaneen sluiten, en uit elkaar volgen.

Verder is er deze keer in de Minerva verdwaald geraakt een verslagje van het obscure anti-militairistische congres in Utrecht gehouden.

Vox Studiosorum. Nederlander zijn door S. L. „Ik ga eens iets erg chauvinistisch schrijven”. S. L. tracht zich er over op te winden — het lukt niet heelemáál — dat 't toch zoo'n goede gewoonte is dat op het Diës-diner van het U. S. C. de Rector op de koningin drinkt, en dat er dan 'n huldetelegram aan haar wordt gezonden. Wij moeten op dit punt meer geestdriftig worden, mogen ons niet schamen vaderlandsgezind te zijn, „wij moeten er tegen opkomen als men oneerbiedig of honend spreekt over wat wij oordeelen dat het gezag is” enz.: — zeer vermakelijk en onschadelijk.

Theosofie; vervolg en slot van een lange, uitgebreide, en niet zeer heldere behandeling der theosofische leer door B., blijkbaar 'n niet theosoof. Enz.

Propria Cures. Kritiek of geen kritiek? vraagt E. B. naar aanleiding van de college-verslagen in de A'damsche Almanak. Het is een lastige kwestie waar hier ook wel eens over gedacht mag worden. Nadat de kritieken n.l. hoe langer hoe minder eerlijk en rond werden, en meer en meer poeslief en flikflooiërig, is in 1902 'n motie van afkeuring hierover aangenomen. Maar verleden jaar durfde men de eerlijke kritieken niet aan, wilde de lam-lendige niet, en heeft toen alle beoordeeling laten varen. Maar men voelde dat college-verslagen zonder kritiek half werk zijn — m.i. volkomen terecht — en wil ze dit jaar weer invoeren: zal de Commissie nu niet laf zijn, en wat eerlijks durven geven?

Mej. L. Th. Lievegoed dringt er op aan, dat met September a.s. in de A'damsche Vrouwelijke Stud. Vereen. een proef worde genomen met verplichte kennismaking op voet van gelijkheid, in plaats van de groentijd op voet van gehoorzaamheid, zooals die er deze cursus is geweest. Na deze proef kan dan beslist gekozen worden.

Zomer, een zeer misselijk stukje „Litteratuur”.

R. S.

Eltheto. No. 15.

Eerst een kort artikeltje van N. naar aanleiding van Jezus' vraag aan Petrus: „Hebt gij Mij lief.” Joh. 21:15-17.

De schrijver betoogt, dat Christus eerst dan inderdaad onze verlosser is geworden, wanneer wij niet alleen in Hem gelooven met een gevoel van dankbaarheid, maar wanneer wij Hem tevens zoo met onze geheele ziel liefhebben, dat wij er toe komen, te zeggen: „Ik leef, doch niet meer ik, Christus leeft in mij.”

Bovenaangehaalde vraag uit het evangelie van Johannes heeft den schrijver gebracht tot het volkomen doorvoelen van wat zoo onvergelyklijk mooi in 1 Cor. 13:2 wordt gezegd: „En al ware het, dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette en de liefde niet had, zoo ware ik niets.”

Dan volgt een in het Hollandsch vertaald stuk van Rev. J. H. Maclean: „Eenige indrukken van de christelijke Studenten-beweging in Nederland.” De schrijver, door en door bekend met wat op dit gebied in verschillende landen is tot stand gebracht, spreekt als zijn meening uit, dat men hier op den goeden weg is, maar dat voor de zending nog lang niet genoeg wordt gevoeld en gedaan.

Hij toont aan, hoe de zending een zeer voorname plicht

der kerk is, en dat het vervullen van die plicht er slechts toe kan bijdragen ook innerlijk de kerk vooruit te brengen. Een misstand is het, dat de zendelingen veelal minder opleiding genieten en dientengevolge minder in aanzien zijn dan de predikanten. Daarom moeten ook juist universitair onderlegde jonge mannen zich als zending aanmelden.

„Nieuwe wetenschap en oude methoden” naar aanleiding van artikelen van Rev. Streatfield in „Student Movement”. In de artikelen wordt de wenschelijkheid betoogd bij de vorming van het godsdienstig gevoel bij kinderen en jonge menschen vooral uit te gaan van het Nieuwe Testament. Vele verhalen van het O. T. geven toch licht aanleiding tot twijfel, die verlies van het geloof medebrengt, wanneer juist die verhalen als basis hebben gediend. De schrijver, J. H. A., betwijfelt de mogelijkheid van uitvoering van de bedoelde ideeën; wat hij er tegen aanvoert komt mij niet al te sterk voor.

Dan nog een kolom over de bibliotheek van de N. C. S. V. en eene boekbespreking.

Ts.

Ondersteuningsfonds Nieuwland.

Daar er een tamelijk groot tekort in kas is, door het niet innen van de bijdragen gedurende eenige maanden, zal ik de volgende week door Schippers het verschuldigde laten innen. Ik hoop dat ieder het door hem verschuldigde, indien eenigzins mogelijk, zal voldoen, daar anders met dit nuttige werk opgehouden zou moeten worden.

Degenen, die reeds niet meer in Delft aanwezig zijn, zal ik voorzoover mij het geld na deze oproep niet toegezonden wordt, een postwisseltje toezenden.

W. G.

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

Uitslag der Examens B.

Tot deelneming aan de examens B der Polytechnische School hebben zich aangemeld 301 kandidaten.

Van deze hebben zich vóór of gedurende het examen teruggetrokken 68 kandidaten.

Geslaagd zijn voor:

	Art. 61.
E. I. Asser.	W. Th. Holtappel.
D. Bamberg.	D. Holwerda.
H. N. Biezeveld.	J. G. Koene.
J. Breeman.	G. Kuypers.
J. B. H. Coenen.	J. A. Monod de Froideville.
A. C. Couvée.	A. J. N. Nijman.
E. C. U. Hartman.	A. Perelaer.
C. Hasselo.	K. M. C. Vermast.
	Art. 61 en 64.
J. R. van Alphen.	A. F. M. H. A. Martens.
K. Bakker.	D. W. C. J. Meyners.
S. H. A. Begemann.	J. F. van Naerssen.
C. Boeke.	B. Nugteren.
H. E. Boer.	A. J. van Rees.
W. H. Brinkhorst.	J. A. Ringers.
M. A. Brinkman Visser.	J. C. van Schaik.
G. Diephuis.	J. H. G. Schepers.
G. J. Dijkerman Jr.	L. C. Schram.
D. J. F. van Es.	L. C. L. W. Sloth Blaauboer.
F. H. de Freijtag.	J. H. Telders.
J. A. K. van Hasselt.	F. C. Theling.
K. Heyting.	J. W. Thierry.
L. N. Holsboer.	R. Ver Loren van Themaat.
E. Jacobs.	A. P. A. Vink.
A. J. Kloos.	P. J. van Voorst Vader Jr.
G. H. H. Kluytmans.	C. W. E. v. Voorst v. Beest.
D. Kruijf.	H. C. P. de Vos.
D. M. Kruyt.	A. G. van Waveren.
A. H. Liebert.	L. R. Wentholt.
J. W. Maas.	J. van der Werf.
L. Mangelaar Meertens.	C. W. J. Wolff.
F. M. B. van Marle.	

Art. 62.

J. F. van Hoytema. M. J. Granpré Molière.
A. R. Hulshoff.

Art. 62 (1e gedeelte).

G. Diehl. H. Menalda v. Schouwenburg.
F. J. L. Ghijsels. J. de Bie Leuveling Tjeenk.
A. H. van Rood.

Art. 61 en 62.

G. J. C. de Goede.

Art. 63.

C. Smit.

Art. 65.

O. J. van der Elst. K. L. Löb.
A. G. Ferf. G. W. Mallée.
H. Frijling. J. Rueb.
F. W. Kromhout. J. C. Schagen van Soelen Jr.
F. M. A. Kunert. P. W. Timmermans.
L. Leger. J. van Vooren.

Art. 64 en 65.

C. M. Dozy. L. A. W. Knoppert.
W. C. Klein.

Art. 64.

D. A. Arends. W. Koppen.
L. Asjes. J. A. Lambrechtsen.
J. L. M. Asselbergs. H. J. van Lessen.
M. L. H. Bauermann. J. P. M. Lips.
G. Beerenborg. A. G. Loos.
D. C. Bol. J. Mantel.
A. J. van Braambeek. F. G. Massink.
R. B. Canters. E. J. van der Meulen.
L. W. Capel. P. M. Montijn.
A. W. van Dam. H. M. de Munck.
J. P. Delprat. G. G. Olthof.
C. van Drooge. W. Oosterbaan.
J. Droste. F. A. H. de Marez Oyens.
P. H. A. Dijkmeester. M. F. S. Pape.
E. Fels. W. F. Th. Padeloup.
A. Fokker. A. Plomp Jr.
D. A. de Fremery. S. Posthumus.
H. Freydanck. K. R. Postma.
L. A. Fruitier. J. H. Rademaker.
G. J. H. Goedhart. M. A. Reens.
H. Goedhart. H. M. Reufel.
K. H. Haga. A. van Rhijn.
W. J. Harders. K. van der Schroeff.
J. W. Heil. H. Seydenzaal.
G. A. Heyning. C. Slim.
C. van der Hoeven. E. J. M. G. van Slingelandt.
A. van Houtum. F. C. W. J. P. Soeters.
H. Huysman. J. W. Sprenger.
A. P. J. Jagtman. L. J. W. Steenhuis.
A. A. M. Jansen. J. W. C. Tichler.
A. de Jong. A. H. J. Tjeenk Willink.
S. de Jonge Mulock Houwer. J. N. Vermande.
G. J. de Jongh. L. Vroom.
P. H. Kalis. M. E. van de Wall.
H. F. Karsten. G. J. Warmelink.
J. Groeneveld de Kater. J. P. Willeumier.
C. C. Käyser. G. J. Wolbers.
A. H. van den Kieboom. W. de Wolff.
W. L. A. Kool. L. Worp.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

STEUNPENNING VOOR DE UITGESLOTEN DIAMANTBEWERKERS.

W. L. G. f 10,—; N. G. K. f 2,50 vorige opgaven
f 120,45. Totaal f 132,95.

De strijd te Antwerpen is waarschijnlijk geëindigd door een compromis, waarvan de voornaamste bepalingen zijn, dat ineens 300 leerlingen zullen worden aangenomen, en 't aantal in volgende jaren door een gemengde commissie met een onpartijdigen voorzitter zal worden vastgesteld. Verder wordt dadelijk een 9¹/₂-urigen werkdag ingevoerd

en met 1 Januari den 9-urigen. Ten slotte verkrijgt een categorie der arbeiders loonsverhooging. In hoeverre de geruchten, dat de Antwerpsche juweliërs bedongen zouden hebben, dat de A.N.D.B. te Amsterdam soortgelijke voorstellen bij de juweliërs moet doen, waarheid bevatten, kan ik nog niet mededeelen. In allen gevalle heeft de A.N.D.B. zich daartoe niet verbonden.

De Antwerpsche diamantbewerkeren hebben reeds besloten,

hun Amsterdamsche kameraden krachtig te steunen. De positie van de laatsten wordt door het eindigen van den strijd te Antwerpen niet weinig versterkt. Nog eenigen tijd volhouden en een overwinning is waarschijnlijk. Laat daarom ieder, die nu met de vacantie naar huis gaat, de diamantbewerkeren niet vergeten. Degenen, die te Delft blijven, kunnen gelden afdragen aan H. T. Karsten, Laan van Overvest 144.

ADVERTENTIEN.

Café-Restaurant HOTEL CENTRAL.

Levering van Déjeuners, Diners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement.

Verschillende appartementen voor Vergaderingen.

Pilsener Urquell. Franziskaner Leistbräu.

G. M. VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

VERSCHEENEN een brochure getiteld:

„GROENLOOPEN”.

Een ernstig woord aan ouders en voogden van aanstaande Studenten

door

een HOOGLEERAAR.

Prijs f 0,40.

Voorhanden bij den Boekhandelaar J. WALTMAN Jr.

Abonneert u op:

„SPORTKRONIEK”

Weekblad voor Sport.

Verslijnt Donderdags.

Abonnementsprijs f 4,— per jaar (bij vooruitbetaling).

Uitgever:

J. WALTMAN JR. - DELFT.